
KANGUNAKTILIGIYIT KAMISINAA NUNAVUMI

**Nangminik Havakti
Maligaliukvimi Nunavumi**

Havaagutikhait

Maligaliukvik Nunavumi

Septembermi, 2019

Kagitauyakut: www.assembly.nu.ca

KANGUNAKTILIGIYIT KAMISINAA NUNAVUMI

I. MALIGALIULAALUNI, HULINIAGUTAIT OVALO MALIKTAKHAINIK

Havavikhangit Kangunaktigliiyit Kamisinaup Nunavumi, hanahimayuk malikhugit Ilangani 61mi *Takulaaktakhangit Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutikhait Pikuyakyuat*. Kangunaktigliiyit Kamisinaa atanguyautikaktok amigaitunik munagitjutikhainiklu ataani maligaliugutikhainit.

Takulaaktakhangit Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutikhait Pikuyakyanga pihimayait Nunavumi April 1mi, 1999. Ihuakhaktauhimayuk Maligaliukvikmi Nunavumi amigaivyaktunik ukiuni 20ni. Maligaliugutingit ukakhimayuk Maliktakhangit katitigutainik, atugutainik ovalo tuhaktitainik tuhagutikhait Inunik Nunavumi Katimayikatainut. Ukaktok maliktakhait ilaukatauyut katimayiinut apigilaaktait takulaaktukhainik titigakhimayait.

Kangunaktigliiyit Kamisinaa ihivgiulaaktok angigutainik katimayiit apigigaagamik takulaaktukhainik titigakhimayunik ovalo pitkutilaaluni ihivgiugutainit. Kangunaktigliiyit Kamisinaa ihivgiulaaktoklu ihuinaanahugiyainik tuhaktuninik katimayiinit katitkhimayinit, atukhimayunit ovaluniit tuhaktitainik inminik tuhagutikhait ihuinaanigumik Pikuyakyuakhait. Kangunaktigliiyit Kamisinaa piniaktok tuhaktiluni maligutait Pikuyakyuat ilihagutikhainut. Kangunaktigliiyit Kamisinaa maliniaktok tuniluni kavamatkut ihumagiyyainik ovalo pitkuyainik mikhaanut maligaliugutikhait ovalo aalat kavamatkut uktugumayainik pipkailaaktait takulaagutikhainik tuhagutikhait ovaluniit munagitjutikhait inminik tuhagutikhainik pihimayait katimayiukatauyut.

2017mi, *Takulaagutikhait Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutikhait Pikuyakyuat* ihuakhaktauhimayuk Maligaliukvimit angilinahuakhugit ukautait “Katimayiit” ilaulutik “Havavik, katimayiit, kamisiit, kuapurisiit, titigakviit, Hamletkut ovaluniit aalat katimayiit ilitagiyauhimayut maligaliugutainik.” Pikaktok 25nik Hamletkut Nunavumi. Augustmi 2019, *Takulaagutikhait Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutikhait Maligaliugutikhait* ihuakhaktauhimaiyut Hamletkunit ihumagiyaulkut “Katimayiit” ataani maligaliugutikhainit. Kihimi, ilaulaaniaktut kakugu, ikpinagilaaniaktait akhut havagutikhainik Kangunaktigliiyit Kamisinaup.

II. TUHAKTITAKHAIT MALIGALIUKVIKUNUT OVALO TUHAKTITAKHAIT MALIGUTIKHAIT

Kangunaktligiyit Kamisinaa tugaaktauhimaniaktok Kamisinamit Nunavumi pitkuhimayainit Maligaliukvimit, talimanik ukiunik. Kangunaktligiyit Kamisinaa havagaaniaktok naamaligutainit.

Munagiyit ovalo Ikayuktit Katimayiit Maligaliukvimit anginiaktait maniliugutikhainik ovalo maniit atugutikhainik tamamik Nangminik Havaktiit Maligaliukvimi. Ilaani, Munagiyit ovalo Ikayuktit Katimayiit tunilaaktok maligutikhainik mikhaanut havagutikhait titigakvia nangminik havaktiit mikhaanut maniligiyyit, havaktligiyiit, katraktiligiyiit ovalo niuvkitiligiyiit.

Ataani llangani 68 *Takulaaktakhagitt Tuahgutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutikhait Pikuyakyuat*. Kangunaktligiyit Kamisinaa piniaktok tuniluni ukiuk tamaat tuhaktitaikhainik Ukaktimut Maligaliukvimi havaagutainik ukiumi titigakviit aipaanganit ukiumit. Ukiuk tamaat tuhaktitakhait pihimalaaktok pitkutikhainik ihuakhakhimayut maligaliugutikhainik ovalo aalanik ihumagiyyainik. Ukiuk tamaat tuhaktitakhait tuniyauniaktok Maligaliukvimit. Ilaani, Kangunaktligiyit Kamisinaa paknaiyalaaktok ovalo tuniluni tuhaktitakhainik Maligaliukvimit.

Malikhugit angiktauhimayut *Maligutikhait*, Maligaliukvik Katimayigalaat munagiyut Kavamatkut Havaagutainik ovalo Maniligiyyit (OGOPA) katimapkailaaktut kungialalutik talaviskut tuhaktitainik Kangunaktligiyit Kamisinaup. Naalaktligiyut takuyaunaaniaktut Inunit. Kangunaktligiyit Kamisinaa takuyauniaktok Katimayigalaanit tuhaktiyaanganik havakhimayait ovalo kiukatakluni apitkutikhainik katimayigalaatkunit. Katimayigalaat tuniaktait tuhaktitakhait inminik tuhaktiyumayainik Maligaliukvikunut.

III. NAUNAIYAKHIMAYUT MUNAGITJUTIKHAIT TUHAKTITAKHAIT

Hapko a tamaat ilaungitut katitigutait munagitjutikhainik Kangunaktligiyit Kamisinaa. Kihimi, hapko tuhaktitakhait hivuliuyut naunaiyautikhait havaagutainik naunaiyakhimaniaktok iniktigutainik havaangit Nangminik Havaktiit. Inikhimayut ovalo ukautait havaagutikhait, munagitjutait, atanguyautait ovalo akigaktuugutainik maligutikhait munagitjutainik Kangunaktligiyit Kamisinaup pihimayut iluani *Takulaaktakhait Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutikhait Pikuyakyuami*.

- Kangunaktligiyit Kamisinaa hananiaktuk makpigaakhainik ovalo atugutikhainik iniktigiganik munagitjutainik ataani *Takulaaktangit Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutait Pikuyakyuat*.

- Kangunaktligiyit Kamisinaa piniaktuk, apigyaugumi, titigakluni ovaluniit ukakluni ikayugutikhainik Maligaliuktiit Maligaliukvimi mikhaanut maliktakhainik ovalo nangminiiagutikhainik ataani *Takulaaktangit Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutait Pikuyakyuat*.
- Kangunaktligiyit Kamisinaa ihivgiuniaktuk ovalo hanaluni tuhaktitakhainik ovalo pitkutiyakhainik titigakhimayuni ilangani 28-36 *Takulaaktangit Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutait Pikuyakyuat* mikhaanut angigutainik katimayiit apigikatagutainik takulaagutikhait titigakhimayut ovaluniitihuakhakhimayut nangminik tuhagutikhainit.
- Kangunaktligiyit Kamisinaa ihivgiuniaktuk ovalo hanaluni tuhaktitakhainik ovalo pitkuhimayainik titigakhimayumi ilangani 49.1 to 49.14 *Takulaaktangit Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutait Pikuyakyuat* mikhaanut ihumaalugiyainik ihuinaakhimayunik maligaliugutait mikhaanut katitigutait, atugutikhait ovaluniit tuhaktitakhait nangminik tuhagutikhainik pihimayaait katimayiit.
- Kangunaktligiyit Kamisinaa pihimaniaktuk katitikhimayunik ovalo titigakhimayunik mikhaanut ukiuk tamaat havakhimayaait titigakviani.
- Kangunaktligiyit Kamisinaa piniaktuk, malikluni llangani 68 *Takulaaktangit Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutait Pikuyakyuat*, paknaiyakluni ukiuk tamaat tuhaktitakhainik Maligaliukvimit. Kangunaktligiyit Kamisinaa piniaktuk, kaitkugumi, takuyauniaktuk Katimayigalaanit Maligaliukvimi tuhaktiyaanganik iluaniitut tuhaktitait ovalo kiutjutikhait apitkutainik maligaliukatigiinit Katimayigalaani talavisitkut naalaktititilugit.
- Kangunaktligiyit Kamisinaa piniaktuk, apigyaugumi Munagiit ovalo Ikayuktit Katimayiinit ovaluniit Katimayigalaanit Maligaliukvimi, tuniluni titigakhimayumik mikhaanut Maliktakhat ihumagiayayut Maligaliukvimi.
- Kangunaktligiyit Kamisinaa piniaktuk tuhaktikatakluni Kavamatkut Nunavumi Munagiyyit Takulaaktangit Tuhagutikhait ovalo Munagitjutikhait Nangminiigutait mikhaanut, ayoikhaitjutikhait ilauyumayut Havaktiinut, tunihimalutik uktugumayainik maligaliugutikhait ovalo aalanik ihumagiayainik.

- Kangunaktligiyit Kamisinaa piniaktuk hanaluni ovalo takupkailaaluni tuhakgutikhainik pitkutikhait ikayugiaganik Inuit kangikhimayakhainik havaagutait Kangunaktligiyit Kamisinaup. Hapkoq pitkutikhait takulaaniaktait Inuit ihuakhakatakhimayuni kagitauyakuugutit. Kagitauyakuuktut ilauniaktut ihumagiayainik Kangunaktligiyit Kamisinaup *Ihvigiukhimayaait Pitkutihimayut*, kavamatkut kiutjutait *Ihvigiugutait Pitkuhimayut*, ukiuk tamaat tuhaktitait ovalo nutaanik tuhaktitakhainik.
- Kangunaktligiyit Kamisinaa piniaktuk aalanik Inuit ilihagutikhainik uktugutikhait ihumayainit naamaktiligutikhait ilanganut pitkutikhainit tutkukhimayut titigakviani havakhimayait.

IV. MANIIT ATUGUTIKHAIIT

Munagiyit ovalo Ikayuktit Katimayiit Maligaliukvimit anginiaktait maniliugutikhainik ovalo maniit atugutikhainik tamamik nanminik havaktiit Maligaliukvimi. Ilaani, Munagiyit ovalo Ikayuktit Katimayiit tuniniaktait maligutikhainik mikhaanut havaagutait titigakvia Nangminik Havaktiit mikhaanut Maniligiyyiit, Havaktiligiyiit, Katraktiligiyiit ovaluniit Niuviltiligiyiit.

Manikhangit

Kitkanit 1999mit 2019mut, titigakvia Kangunaktligiyit Kamisinaa Yalonaimiitpaktok, Nunatiami, havaktiupluni Kangunaktligiyit Kamisinaa tamakmik Nunavumi ovalo Nunatiami. Ilangit akiit ilauyut havaagutikhainik titigakviit atukatigiikkimagaluagamiuk Maligaliukviit malguuk Nunangiini. Ublumi Kamisinauyuk ukaalakhimayuk taimaaniakliktuk iniktigumi havaagutikhainik titigaviani March 5mi, 2020. Titigakvikhanga Iqalumi nalvaaktauhimaliktuk Titigavikhanganik Kangunaktligiyit Kamisinakhaa.

Ihumagyut Ukiuk Tamaat Havaagutikhait ovalo Munagitjutikhait Maniit Atugutikhait: \$125,000 (*Ihvigiuktauliktuk*)

Havaktiligiyit

Kangunaktligiyit Kamisinaa havaktilaaktuk tamaat havaktukhanik ovaluniit havalaktukhanik ovalo ilaupkailuni Akigaktituiyinik, ayongitunik ovalo aalanik Inunik havaktakhainik titigakvia. Havaktiit Titigakviani Kangunaktligiyit Kamisinaa ilauniaktut kavamatkut havaktiinut. Havaktukhakhiugutikhait ovalo maligutikhait piniaktut maliklugit tamamik Kavamatkut Nunavumi atanguautiaktainik, ilaullutik ilanganiitut *Kavamatkut Havaktiligiyit Pikuyakyuat ovalo Havaktiligiyit Maligutait*.

V. AYOIKHAIKATAGUTIKHAIT OVALO ILAUKATIGIIGUTIKHAIT

Kangunaktiligiyit Kamisinaa Nunavumi ilauniaktuk ukiuk tamaat katmakyuagaagamik aatjikutainik munagiut Kavamatukatkunit, Pravinsinit ovalo Nunangmiit Kamisinait. Ilaani Kangunaktiligiyit Kamisinaa ilauniaktuk munagikatigiigutainik aalanit katimagaagamik mikhaanut nutaanik munagiyakhait ilangit, kagitauyakuugutit Aniaktitaligiyit Titigautait. Kangunaktiligiyit Kamisinaa piniaktuk inminik naunaiyautainik pihimayaanganik nutaat taiguaktakhait tuhagutikhainik takulaaktakhait ovalo munagilaaktakhait nangminiigutikhainik.

VI. MALIKTAKHAIT OVALO MALIGUTIKHAIT HAVAKTUT

Kangunaktiligiyit Kamisinaa tugaaktauhimaniaktuk Kamisinamit Nunavumi pitkuhimayunit Maligaliukvimit talimanik ukiunik titigakviani. Kangunaktiligiyit Kamisinaa havaniaktuk naamakumi. Kamisinaup Nunavumi, pitkuhimayainit Maligaliukvimit, pilaaktuk, ihumagumi ovaluniit munagitjutainit, nutkalaktilaaktait ovaluniit unguvaktiluni Kangunaktiligiyit Kamisinamik.

Munagiut ovalo Ikayuktit Katimayiit Maligaliukvimi angilaaktait maniliugutikhainik tamamik Nangminik Havaktiit Maligaliukvimi. Kihimi Kangunaktiligiyit Kamisinaa ilaukataungituk kavamatkut havaktiinut, ihumagiyauniaktuk ilaukatauyuk kavamatkunut havaktiit maliklugit maniliugutikhait. Inikpiakhimayuk maniliugutikhait ilauyut tuniniaktut talimanik ukiunik tugaagutikhainut. Kihimi Kangunaktiligiyit Kamisinaa ilaungitut kavamatkunut havaktiit ukakhimayut iluani *Kavamatkut Havaktiligiyiit Pikuyakyuat*, maniliugutikhait ovalo ikayugutikhait ilauyut havaagutikhainut aatjikutauniaktuk tunikatakhimayait atanguyait munagiut kavamatkuni havaktut. Inikpiakhimayuk Maliktakhait ovalo Maligutikhait havaktukhat ovalo ilauyut ikayugutikhait titigakhimaniaktut katrakhainut havaktuhak.

Titigakvia Kangunaktiligiyit Kamisinaa Iqalumiiniaktuk, Nunavumi.

VIII. AYONGITAKHAIT

Pihimayakhait hamani havavikhami pihimaniaktut ayongitakhainik ovalo munagilaaktakhainik avataanuutuk ilihagutikhanginit inikhimayait. Ilanganut, ilihagutikhainit ovalo ayoikhimayainik iniktigutait pihimayukhat havaktukhat, Kangunaktiligiyit Kamisinaa pihimayukhak atuklugit kitkaniitukhanik, ihumagitiakhimayut atuklugit munagiyakhainut havavikhhait, munagilaktitlugit naamaktumik, ihumatiakhimayumik ovalo ukpigitiazhimayumik.

Naluyaungituk Akigaktiligiyiinit ovalo Kavamatkunit ikpinaktuk. Kangunaktiligiyit Kamisinaa pikaktukhak kangikhtiagutikhait Maligaliukyuaniik ovalo palitiksnit

ilauyut havaagutikhait nakuutiaktumik ilauyt Nangminik Havaktiit Maligaliukvimi Nunavumi.

1. Inikhimayait Ayongitjutait ovalo Iniktihimayait

- Kangunaktiligiyit Kamisinaa pikaniaktuk Akgaktituiyt munagilaaluni akgaktiligiyinik Nunavumi. Kangunaktiligiyit Kamisinaa pikaktukhak akgaktituiyt iniktigutainik ilitagihimayunit Universitimit Kanatami. Kangunaktiligiyit Kamisinaa pihimaniaktuk ilaukatautjutikhainik Akgaktituiyt Katimayigalaanut Nunavumi.

2. Kauyimayakhait ovalo Ayongitakhait

- Kauyimayukhak munagiyyit akgaktituiyingit, ilaulutik, maligutait nangminik akgaktuutait ihivgiugutainik ovalo ihivgiufaagutainik;
- Kangikhimaluni Kanatami pikataliktainik mikhaanut takulaaktakhainik tuhagutikhait ovalo munagitjutikhait nangmiiigutait maligaliugutainik; ovalo
- Havaagutainik Kauyimayakhait Kanatami Maligaliuligutikhainit atugutait ovalo kangikhimaluni nutaanik aalatkitjutait Maligaliukvik Nunavumi.

3. Ayoikhimayakhait ovalo Pilaaktait

- Atugutainik tamamik Inuit Ukauhiit ovalo Kablunaatitut nakuuyut;
- Hakugiktumik ayonaktunik ihuakhalaktuk ilaulutik pipkailaaktuk naamaktunik, ihuaktunik ovalo ukpigiyanik ihivgiugutainik;
- Pihimayuk ihivgiukpialaagutainik ovalo angigutikhainik ayoikhaitjutainut;
- Hakugiktumik titgalaaluni, ilaulutik paknaiyalaagutainik ihumagiyait titigakluni ovaluniitaatjikutainik makpigaat; ovalo
- Hakugiktumik maniligiyyit ovalo havaktiligiyit munagitjutainik nalungiluni, ilaulutik, pilaaktakhainik hivumuutinahuaguait ovalo hivulikiuluni ilaukatauyunut iniktigutikhait pinahuaktakhait.